

12. Ændringsmuligheder og forstærket samarbejde

Forfatningstraktaten

- Erstatte de gældende EU- og EF-traktater, men viderefører den øvrige EU-ret.
- Fastholder kravet om enighed mellem alle lande ved traktatændringer.
- Introducerer indkaldelse af et konvent som udgangspunkt for eventuelle traktatændringer.
- Skaber en fleksibel og langtidsholdbar ramme for EU-samarbejdet med mulighed for at tilpasse traktaten inden for visse klart definerede rammer.
- Viderefører og udvikler muligheden for forstærket samarbejde mellem en gruppe af medlemslande inden for traktatens rammer.

Forfatningstraktaten indebærer, at der oprettes én traktat om én Europæisk Union, der erstatter det hidtidige traktatbaserede samarbejde i Den Europæiske Union og Det Europæiske Fællesskab. Det indebærer en betydelig forenkling i EU's opbygning og virke, og samtidig kan store mængder forældet traktattekst bortfalde.

I modsætning til situationen efter flere tidligere regeringskonferencer har man denne gang ikke kunnet se konturerne af eller behovet for nye traktatændringer i en nær fremtid. Det Europæiske Råd understregede tværtimod i sine konklusioner ved afslutningen af forhandlingerne om forfatningstraktaten, at forfatningstraktaten vil udgøre EU's grundlag i mange år fremover.

Men forfatningstraktaten giver naturligvis mulighed for også i fremtiden at ændre og tilpasse traktaten i lyset af ændrede behov og ønsker. Egentlige traktatændringer kan fortsat kun gennemføres efter national ratifikation i alle medlemslande. Men samtidig gør forfatningstraktaten det muligt at tilpasse beslutningsprocedurer og andre, mere tekniske, bestemmelser. Forfatningstraktaten fastholder og udbygger samtidig muligheden for forstærket samarbejde.

12.1 Overgangen fra de nuværende traktater. Færøerne og Grønland

Forfatningstraktaten er en ny traktat, der erstatter de tidligere traktater. Dermed adskiller den sig fra tidligere traktater som f.eks. Amster-

dam- og Nice-traktaterne, der alene ændrede visse dele af de eksisterende traktater. Det fremgår af art. IV-437.

Dermed opnås en meget betydelig forenkling, idet meget store mængder af forældet traktattekst automatisk udgår. De dele af ældre grundtraktater, protokoller, udvidelsestraktater med videre, som fortsat har retlig betydning, er blevet bilagt forfatningstraktaten som protokoller eventuelt i opdateret form. For Danmarks vedkommende er den såkaldte sommerhusprotokol således optaget som bilag til forfatningstraktaten, ligesom de bestemmelser, som stadig er gældende i tiltrædelsestraktaten for Danmark, Irland og Storbritannien, videreføres i en protokol til forfatningstraktaten. Også de danske forbehold videreføres i en særlig protokol om Danmarks stilling, se nærmere kapitel 13.

Selv om forfatningstraktaten træder i stedet for de tidligere EU-traktater, så opretholder forfatningstraktaten samtidig al afledet ret og alle EU-organer og agenturer mv., der er vedtaget eller etableret på grundlag af de eksisterende traktater. Tilsvarende gælder for EU-Domstolens domme, samt en lang række forskelligartede aftaler, erklæringer mv. knyttet til de tidligere traktater. Se art. IV-438.

Forfatningstraktatens territoriale anvendelsesområde forbliver også uændret. Anvendelsesområdet præciseres i art. IV-440. Det følger af bestemmelsen, at forfatningstraktaten ikke gælder på Færøerne og i Grønland, dog med forbehold for Grønlands status som oversøisk land og territorium. Den eksisterende protokol om Grønlands status videreføres uændret.

12.2 Traktatændringer

Fremtidige traktatændringer skal altid vedtages med enstemmighed og ratificeres af medlemslandene i overensstemmelse med deres egne forfatningsmæssige regler.

Forslag fra nogle sider i Konventet om, at EU skulle kunne vedtage traktatændringer med et særligt flertal af lande er klart blevet afvist. Som ved forfatningstraktatens ratifikation i medlemslandene vil Det Europæiske Råd også ved eventuelle fremtidige ændringer tage spørgsmålet op, hvis 4/5 af medlemslandene to år efter undertegnelsen af en traktatændring har ratificeret ændringerne, og en eller flere af medlemslandene er